

Tips en aanwijzingen actualiteitentoets

Beste collega,

Dit is een toelichting behorende bij de actualiteitentoets van Uitgeverij Essener.

De actualiteitentoets verschijnt zeven keer per jaar. Het doel is om leerlingen te stimuleren regelmatig het nieuws te volgen. Een brede kennis van het nieuws en van de ontwikkelingen in de samenleving zijn in de eerste plaats belangrijk voor het vak Maatschappijleer. Maar het is ook cruciaal bij het vormen van een kritische (denk)houding en bijvoorbeeld bij het bepalen van een keuze tijdens verkiezingen. En het helpt leerlingen bij het herkennen van nepnieuws.

Uit onderzoek blijkt dat leerlingen wel redelijk op de hoogte zijn van het nieuws, maar dat dit vaak eenzijdig is. Via de sociale media krijgen ze updates van bepaalde sites, en zitten zo steeds meer in hun eigen 'mediabubbel'. De actualiteitentoets is hét middel om leerlingen te leren het nieuws uit meerdere bronnen te volgen.

In deze toelichting bieden wij u enkele tips en aanwijzingen hoe u de toets kunt inpassen in uw lesprogramma.

Wij wensen u een succesvol schooljaar toe,

de samenstellers.

De actualiteitentoets verschijnt zeven maal per schooljaar met een A- en B-versie die elk zestien vragen bevatten.

De toets wordt steeds op dinsdagochtend voor 11:00 uur in de docentenportal geplaatst volgens onderstaand schema.

Week 38, dinsdag 15 september 2020

Week 45, dinsdag 3 november 2020

Week 50, dinsdag 8 december 2020

Week 4, dinsdag 19 januari 2021

Week 10, dinsdag 9 maart 2021

Week 15, dinsdag 13 april 2021

Week 20, dinsdag 18 mei 2021

De toets wordt steeds op dinsdagochtend om 11:00 uur in de docentenportal geplaatst volgens onderstaand schema.

1. Waar zijn de versies A en B voor bestemd?

Globaal gesproken zijn de A-vragen geschikt voor 4/5 HAVO en 4/5/6 VWO.

De B-vragen zijn meer afgestemd op de derde klassen HAVO en VWO en op het VMBO.

Uiteraard kunt u de toetsen naar eigen inzicht aanpassen of eigen vragen toevoegen.

2. Hoe kan de actualiteitentoets worden gebruikt?

Wanneer u met de actualiteitentoets gaat werken, staat u voor de keuze om deze te **becijferen** en mee te laten tellen, of de toets te laten maken **zonder cijfermatige gevolgen**.

In het laatste geval functioneert de toets als test: hoeveel weet je van het nieuws af? De leerlingen verwachten bij deze werkwijze wel een indicatieve beoordeling, bijvoorbeeld:

- 5 of minder vragen fout is voldoende tot goed;
- 6 of meer vragen fout is matig tot onvoldoende.

De indicatie zal voor elk type onderwijs verschillen. Per toets kan een globale score worden bijgehouden, waarbij telkens wordt gepeild of de score in de loop van het jaar verandert.

Naast individueel gebruik is de toets tevens geschikt om in groepjes van 2 of 3 leerlingen te worden gemaakt. Veel vragen geven aanleiding om de betreffende gebeurtenissen met elkaar te bespreken.

3. Wat voor vragen kunnen de leerlingen verwachten?

De nadruk ligt op **belangrijke nieuwsfeiten in binnen- en buitenland, die meestal een politieke betekenis hebben en minstens twee dagen in het nieuws zijn geweest**.

Denk daarbij aan (voorbeelden augustus 2019): de handelsoorlog tussen de VS en China, de protesten in Hongkong, de kandidatuur van Dijsselbloem voor het IMF, de olopemde spanning in Kashmir, schietpartijen in El Paso en Dayton.

Incidenteel wordt een culturele vraag gesteld: Wie heeft dit jaar het Boekenweekgeschenk geschreven? of: Welk programma heeft de TelevizierRing gewonnen?

Over sport en het privéleven van bekende persoonlijkheden worden zelden vragen gesteld, tenzij er een discussie over is in de samenleving of er een verband is met de politiek. Voorbeelden: de Nederlandse atleten die zijn opgepakt voor drugshandel en/of -smokkel, het instorten van een deel van het dak van het AZ-stadion, de Nederlandse actrice die wordt gearresteerd op het Belgische festival Tomorrowland. Regelmatig wordt naar mensen gevraagd die in het nieuws zijn, bijvoorbeeld: Verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen in Nederland is staatssecretaris ... Soms wordt er ook naar organisaties gevraagd die in het nieuws zijn, bijvoorbeeld: De NAVO is een organisatie die ...

4. In hoeverre kan de actualiteitentoets meetellen voor het rapportcijfer?

Veel scholen laten **één toets per kwartaal** meetellen bij de vaststelling van het rapportcijfer.

In het HAVO- en VWO-onderwijs wordt de actualiteitentoets soms door collega's ondergebracht bij de Praktische Opdracht.

De tussenliggende toetsen dienen dan als oefenstof. Ruim een maand voor elke toets die meetelt, moeten de leerlingen het nieuws intensiever gaan volgen.

Om het doorgeven van vragen te voorkomen, verdient het de voorkeur de toets voor alle klassen op hetzelfde moment te laten plaatsvinden, bijvoorbeeld tijdens de **toetsweken** van uw school.

Laat de leerlingen de belangrijkste data eventueel in hun agenda noteren.

N.B.

Wanneer u geen gebruik kunt maken van de toetsweken zult u een beroep moeten doen op de **medewerking** van collega's. De beste manier is om in het rooster een lesuur te zoeken waarop zoveel mogelijk klassen les hebben. U verschaft de betreffende collega's het juiste aantal toetsen in een envelop, verzoekt ze deze toets de eerste 10 minuten van hun les af te nemen in 'proefwerkopstelling' en de envelop bij u te retourneren.

5. Hoe moet de actualiteitentoets worden becijferd?

Het vaststellen van een beoordelingsmethode hangt af van de zwaarte van de toets ten opzichte van het type onderwijs en het niveau van de leerlingen.

Een veelgebruikte **beoordelingsschaal** is 0,8 punt per fout:

1 ft. = 9,2	6 ft. = 5,2	enz.
2 ft. = 8,4	7 ft. = 4,4	
3 ft. = 7,6	8 ft. = 3,6	
4 ft. = 6,8	9 ft. = 2,8	
5 ft. = 6,0	10 ft. = 2,0	

Wanneer de resultaten te hoog of te laag uitvallen, kan de puntenschaal uiteraard naar beneden respectievelijk naar boven worden bijgesteld.

Het komt dikwijls voor, dat er vooral in het begin nogal wat onvoldoendes vallen bij leerlingen die het nieuws nooit hebben gevolgd.

De **zwaarte** van het cijfer kan gelijk worden gesteld met die van een flinke overhoring.

6. Wat moet een leerling doen om het nieuws te volgen?

De leerlingen krijgen in het eerste kwartaal de opdracht om gedurende het schooljaar globaal het nieuws bij te houden.

Hiervoor is het nodig om circa drie keer per week de belangrijkste nieuwsberichten te lezen, of regelmatig actief te kijken naar programma's waar nieuws aan bod komt (dat kan ook De Wereld Draait Door of RTL Boulevard zijn). Adviseer leerlingen verder om de nieuwsapps van de NOS en RTL te installeren op hun mobieltje, regelmatig de Metro te lezen of te surfen naar nu.nl en andere nieuwssites.

Wanneer een leerling redelijk is ingevoerd, is het lezen van het eerste stuk van een bericht vaak al voldoende. 'Beginnelingen' zullen gedurende vaak een heel artikel moeten lezen om te begrijpen wat er is gebeurd of daarnaast zelfs achtergrondartikelen elders in de krant moeten doorspitten. Voor hen is ook **de website van 7Days** (sevendays.nl) uitstekend geschikt om bekend te raken met belangrijke ontwikkelingen.

Tijdens de vier of vijf weken voorafgaande aan een toets die meetelt, moeten de leerlingen het nieuws wat gedetailleerder volgen. In deze periodes kunnen ze het beste belangrijke nieuwsfeiten kort noteren. Handig zijn ook de nieuwsoverzichten zoals op de site nieuwsweek.org of het weekoverzicht van RTL Nieuws, elke zondag in de uitzending van 19:30 uur op RTL4.

7. Hoe kan de docent de leerlingen ondersteunen bij de actualiteitentoets?

Stichting Nieuws in de klas (nieuwsindeklas.nl) heeft een nieuwsservice voor docenten (en leerlingen) die verschillende nieuwsmedia twee weken lang gratis bezorgd. Dit kan ook digitaal: docenten (en leerlingen) kunnen kosteloos tweemaal per jaar, vier weken toegang krijgen per nieuwstitel.

U kunt als docent uw leerlingen stimuleren door regelmatig nieuwsfeiten te signaleren en te bespreken, wellicht aan de hand van artikelen op nieuwssites en eventueel fragmenten uit actualiteitenrubrieken.

Het is daarbij handig om de belangrijkste items op het bord te schrijven onder de kop '**Mogelijke onderwerpen actualiteitentoets**'. De leerlingen kunnen deze lijstjes het beste achterin hun werkboek of schrift noteren, los van de overige aantekeningen.

Een andere methode is om elke week een leerling een **korte presentatie** van circa 10 minuten te laten houden naar aanleiding van een nieuwsbericht of nieuwsitem op video. Een verplicht onderdeel na de presentatie kan zijn het aanbieden van twee of drie discussiestellingen aan de klas en het leiden van een kort klassengesprek hierover gedurende circa 5 minuten. Deze werkwijze kan uitstekend als Praktische Opdracht worden gebruikt.

8. Tenslotte

Vooraf wanneer u de actualiteitentoets als beoordelingscijfer wilt gaan gebruiken, is het zeer belangrijk om uw leerlingen duidelijk te maken waarom het zinvol is dat zij het nieuws gaan volgen. Soms zien leerlingen het nut hiervan niet in. U kunt ze het belang laten inzien van het kunnen meepraten over wat er gebeurt in de wereld. Een brede kennis van het nieuws en van de ontwikkelingen in de samenleving zijn in de eerste plaats belangrijk voor het vak Maatschappijleer. Maar het is ook cruciaal bij het vormen van een kritische (denk)houding en bijvoorbeeld bij het bepalen van een keuze tijdens verkiezingen. En het helpt leerlingen ook bij het herkennen van nepnieuws.